

ЕКОНОМІЧНА СКЛАДОВА В УПРАВЛІННІ ПРОБЛЕМАМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ

Страпчук С.І., Мороз С.Г., Хмельницька О.А.

Кафедра управління та економіки фармації,

Національний фармацевтичний університет,

м. Харків, Україна

baysvetlana@gmail.com

Дослідження питань сталого розвитку фармацевтичної галузі все частіше спираються на принципи нової моделі економічної системи – капіталізму зацікавлених сторін (стейкхолдерів). Сталий розвиток носить міждисциплінарний контекст та викликає інтерес науковців різних напрямів, таких як хімічні, технічні, екологічні та економічні науки.

Вищий рівень складності управління процесами передбачає поєднання економічної, екологічної та соціальної складових сталості та потребує запровадження економічної логіки в управлінні проблемами сталого розвитку.

Центральним напрямом досліджень управління стала екологічна сталість, особливо в контексті запровадження екологічно чистого виробництва, зеленого ланцюга поставок, зелених матеріалів та сталого управління людськими ресурсами.

В дослідженні [3] наведено узагальнення тематичного аналізу, організованого за вимірами сталості за відповідними напрямками (табл. 1).

Таблиця 1

Узагальнення вимірів сталості за напрямками

Виміри сталості	Головні напрями
1. Екологічна сталість	Більш чисте виробництво Зелений ланцюг поставок Зелений менеджмент людських ресурсів Зелені матеріали
1а. Еколого-соціальна сталість	Екологічне та соціальне розкриття даних Зменшення дисперсії лікарських засобів
1б. Еколого-економічна сталість	Екологічний та економічний вплив викидів парникових газів Зворотна логістика
2. Соціальна сталість	Залучення працівників Доступ до фармацевтичних продуктів Фармацевтична упаковка Поведінка споживачів Соціально сталі ланцюги поставок
3. Економічна сталість	Стале виробництво Патентна діяльність Зростання малого та середнього бізнесу
4. Усі виміри сталості	Корпоративна / Організаційна сталість Сталі мережі постачання Вимірювання продуктивності

Джерело: опрацьовано за [3]

Слід наголосити на обмеженій кількості публікацій, які стосуються виміру

економічної сталості.

Питання сталого виробництва розглянуто у роботі італійських вчених [1], які наголошують на можливості реалізації моделі узгодження стандартизації та персоналізації охорони здоров'я, в якій підкреслюється потенційна революційна роль лікарського 3D-друку у фармацевтичних рецептурах та на виробництві. Аптека, що працює за допомогою 3D-друку, – це новація, яку автори передбачають для просування до розумнішого та більш сталого медичного обслуговування.

Економічна сталість також обговорюється з точки зору патентної діяльності. Дослідження вчених Бангладеш та Малайзії [2] вказують на те, що досягнення сталості та продуктивності фармацевтичних компаній залежать від «патенту на товар», а не від «патенту на процес». Автори наголошують на тому, що лише дві компанії з цих регіонів інвестували в патентування виробництва сировини.

Іншим прикладом економічної сталості є зростання малого та середнього бізнесу в фармацевтичній галузі Індії, яка є сильно роздроблена зі слабкою загальнодоступною R&D-діяльністю. Зростання експорту, витрат на R&D та прибутковість галузі позитивно впливають на розвиток бізнесу. Однак малий та середній бізнес у фармації повинен зосереджуватися на інтернаціоналізації та створенні вартості, спираючись на інвестиції у R&D для їх довгострокової стратегії зростання. Також увага приділяється фінансовим показникам фармацевтичних компаній, особливо тих, які займаються екологічно чистим виробництвом. Вирішення управлінської проблеми стосується оцінки витрат у порівнянні з вигодами щодо екологічного виробництва та сталого управління ланцюгами поставок.

Академічні дослідження щодо концепції сталого розвитку у фармацевтичній галузі є драйвером генерування нових знань, що фіксують зміни, заміряють силу впливу на поліпшення якості життя в довгостроковій перспективі для майбутніх поколінь. Це особливо важливо, якщо проблема сталості розглядається з управлінської точки зору, в центрі уваги якої є ділова поведінка компаній. Незважаючи на зростаючий інтерес до фармацевтичних питань з боку різних зацікавлених сторін, управлінський напрям потребує більш системного бачення сучасного стану досліджень у галузі.

Література

1. Aquino, R.P., Barile, S., Grasso, A., Saviano, M., 2018. Envisioning smart and sustainable healthcare: 3D Printing technologies for personalized medication. *Futures* 103, 35-50.
2. Azad, M.A.K., Munisamy, S., Teng, K.K., Talib, M.B.A., Saona, P., 2018. Productivity changes of pharmaceutical industry in Bangladesh: does process patent matter? *Global Bus. Rev.* 19, 1013-1025.
3. Milanese, M., Runfola, A., & Guercini, S. (2020). Pharmaceutical industry riding the wave of sustainability: Review and opportunities for future research. *Journal of Cleaner Production*, 121204.